

הלך פרק אחד עשר סנהדרין

קא.

עין משפט נר מצוה

כא א מיי פ"א מהל' עי"ס הלכה י' סגמ עשין ד' עוש"ע י"ד סי' קטע ספי"ח ה' **כב** ב מיי שם עוש"ע שם ועיין בכ"מ: **ג** ב מיי שם הלכה י"א וסגמ שם עוש"ע שם ספי"ח ועוש"ע י"ד סי' קטע ספי"ח ה' וסגמ אלפס עוד נמסר למיין דף רעו. וגם סמוך לסוף פ"ב צגצת **טז:** **כד** ד ה עוש"ע ח"ט סי' שגת הלכה כח סגמ אלפס **סז:** **כה** ו עוש"ע י"ד סי' קטע ספי"ח וסגמ אלפס **סז:** **כו** ז ח מיי פ"א מהל' עי"ס הלכה כח סגמ אלפין פה עוש"ע ח"ט סי' שגת ספי"ח **ג:**

תורה אור השלם

- 1. שמחה לאיש במעשה פ"ו וד' ד' קצתו מזה טוב: משלי טו כג
- 2. ויאמר אם שמועך תשמע לקול ה' אלהיך ודישר בעיניו תעשה והאבות למצותיו ושמרת כל חקיו כל המחלה אשר שמותי במצרים לא אשים עליך כי אני ה' רפאך: שמות טו כו
- 3. כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא: קהלת ז כ
- 4. בן שתיים עשרה שנה מנשה בקבלו וחמשים וחמש שנה מלך בירושלם ושם אמו הפיצי מלכים ב כא

משום אלה: **לוי על העין.** שכן דרך לימון כלי מתכות על העין כדי לקרר העין. א"כ כגון שעושין לאלדים שחש צעניו מקיפיים עינו צטעצת: **כלי הניטל.** כגון מפתח סכין וטעצת: **דבצר שדים.** שכן עושין כשארזדין שום דבר שאולץ צמעשה שדים והם מגידים להם ואסור לעשות צעצת משום ממנוח חפץ (ישעיה נח): **אף בחול אסור.** לשאול שדים דמופרש לקמן משום סכנה: **כי הא דרכי יחזק.** היה שואל צמעשה שדים וצקש השד להזיקו ונעשה לו נס וצלעו הארז: **סך ואחר כך ממשמש.** הו' שני דבחול דרך לממשמש ואח"כ לסוך: **שרי שמן.** יש מעשה שדים ששולץ על ידי שמן וקרי להו שרי שמן והיינו שרי צוהן. **יש ששולץ צשפופרת של צילה וקרי להו שרי צי"ס:** אלא שמוכזין. לכן נמנעו מלשאול בהן: **לוחשים על שמן שצלי.** אותן העושין מעשה שדים דרכן ללחוש על שמן שצלי ואין דרכן ללחוש על שמן שזיד שאינו מועיל לפיכך ארס יכול לקוח על ידו משמן שזיד ואין לחוש שמה נעשה צו מעשה שדים ואין צו סכנת השד: **שף.** סך שמן צפי"ו: **לחמין.** ארבע צעיות מלג"ז: **זיקא דחמת.** רוח של אומת שד ששמו חמת חזי רואה צפניך שאחותך: **חמה עוה יש צעולס.** על עצמו היה אומר שפעס עליו המקוס והכביד חוליו: **שגל זמן שהיי"ט רואה אס רבי שאין יינו מחמין וכו'.** כלומר שהיתה הללטה צכל מעשיו: **אחרטי קבל רבי אס עולמו.** כל שזכרו: **רואה רבי צלערי.** ושזכרו משתמר להצא לך חזי שמח: **מדיצטו.** מתקלקל ונעשה ללול מחמת חמימות: **כלוס חפרטי.** שאתה אומר חזי כזבל עונותי: **שגלגל חמה צעולס חזי.** ולא לעמיד שמוארות מתחשדות: **חציצין יסורין.** שמכפרין עליו: **גס**

שדעמו קלרה. משיס ללבו כל דאגות צדירו ודואג על כל מה שעמיר לצא עליו: **רחצה.** ואינו משיס ללבו דאגה כל כך. ל"א דעמו קלרה רגון: **והא איכא צטסות וימים טובים.** שאין לך עני דישארל שאין לו מעדנים: **שני וסמ.** משנה וסמ ואוכל יומר שאינו רגיל לאכול היינו תחילת חולי מעיים לפיכך אפילו צצמות ויו"ט רעים לו: ה"ג **קורא שיר השירים ועושה אוסו כמין זמר.** שקורא צנגינה אחרת שאינו נקוד צה ועושה אותה כמין שיר אע"פ שמשיר השירים הוא ועיקרו שיר אסור לעשותו כמין שיר אלא צקריאתו: **הקורא פסוק צצים המשאוס צלא ומנו.** צמיקס על יינו עושה שחיקומיו צדצרי מורה וקורא פסוקים צקול רס לשחק צזה צני המשמה צלל אס אומר צזמנו על המשמה כגון שהוא יוס טוב ונוטל כוס צידו ואומר עליו צדרי הגדה ופסוקים מענינו של יוס מציא טובה לעולם: **וצרוקק.** שכן דרך מלחשים לרקק קודס הלחש ואסור להזכיר פסוק על הלחשים. **יש לחשים שדרכן לרקק אחריהם ואומר אותן צלשון לעו ומזכירין להם של צלשון לעו וא"ל רבי דמותר דאין אסור אלא לוחש אחר הרקיקה דנראה שזוכיר השם על הרקיקה ועוד לא נאסר אלא צלשון הקודש אצל צלשון לא: אפילו נגע זרעם.** אפילו לוחש (אחרי האי) קרא דלית ציה שם שמים על הרקיקה שקורא נגע זרעם כי תיה צלדס והוצא אל הכהן (ויקרא יג) לשם רפואה אין לו חלק לעולם הבא: **ואפילו ויקרא אל משה.** שאין צו לא חולי ולא נגע דאין ראוי ללחשו על המכה ואין מזכירו לשם רפואה אלא כסצבור הוא להנצל צזכות צדרי תורה שהוא זכיר אסור ללוחשו: **וממשמשין צמעיים.** של חולה צצצת ואין צצק משום רפואה דסיכה איתקס לשמיה: **ולוחשין על נחשים ועל עקרצים צצצת.** צצציל שלא זיקו ואין צצק

(א) סמוכות ק"י (מגדלים לו) צ"ב קמו. (ב) מגדלים לו: (ג) (מס' כלה). (ד) (מס' גיטין: ט) (בבלי אלפס ח"ט ר' יהושע). (ו) שבעות טו: (ז) (ס"א ל"ג. ח) שבת קמו: (ט) נתי ריב"ש צמשנה צ"ב גיטין: (י) אולי צ"ל ופלגו האחר. (יא) צ"ל אחר ד"ה שגל. (ב) (ענין ש"י שבת קמו: ד"ה שיהיה קוד: ד"ה כשהדיעות ופיצ"ש צ"מ לת. ד"ה הדעים מל"מ קלת ע"ש.

גליון הש"ס
גמ' ל'חמרתו רבינו. בי ארס אין צדיק. ע"י שגת על ע"כ מוס' ד"ה ארבעה ובלשונות הרמ"מ פס"ה צל:

הנהגות הגר"א
[א] גמ' אין הלכה. נמחק מינת אין: [ב] שם אלא מפני נמחק מינת אלא וז"צ הרמ"ש לא גרס לא:

לעזי רש"י
מלג"ז. פצעים.

מוסף רש"י

שדעתו קצרה. כמו ענין וקפיק, עינו רעה צעלו וצול אחרים (רשב"ם ב"ב קמה). והאיכא שבתות וימים טובים. שיש לו מנות ומנוות שחיו מתלקין לעניים מערב שבת לערב שבת. אלא כשמואל אחא קרא לשמועתי. ויטלה ר' יהושע קלמל לה (שם שמו). שינוי וסמ. אפילו לצויה (בחוברת ק"י) חוק. כמו עני של מנות החול אוכל פה הרגיע וצצפת אוכל צד. ה"ג תחלת חולי. מתוך כך מתחיל לחלות. ואז דברך חולי מעיס (ב"ב שם). וברוקק בה. ואח"כ לוחש (שבויות טו). שם שמים. והוא קלמל ר' חזי ה' רופאך (שם). סך ואח"כ ממשמש דקצרת בחול ממשמש וצ"כ סך (שבת דוצטו והמתקן. אשמל"מ צלע"ג. כמו צלוינ) וצכל צצצותי משער. מעק שרטיה. וכמו (קהלת יג) יפתחו לא יתקן חכל הפסן. יפתחו רחוקות עונותיה (ב"מ נח).

בשבת ובלבד שלא יעשה כדרך שהוא עושה בחול היכי עביד רבי חמא ברבי חנינא אמר סך ואחר כך ממשמש רבי יוחנן אמר סך וממשמש בבת אחת תנו רבנן שרי שמן ושרי ביצים מותרין לשאול בהן [ב] אלא מפני שמכובין לוחשין על שמן שבבלי ואין לוחשין על שמן שביד לפיכך סכין משמן שביד ואין סכין משמן שבבלי רבי יצחק בר שמואל בר מרתא אקלע לההוא אושפיזא אייתי ליה מישחא במנא שף נפקן ליה ציחאי באפיה נפק לשוק חזיתיה ההיא איתתא אמרה זיקא דחמת קא חזינא הכא עבדא ליה מלאת ואיתסי אמר ליה ר' אבא לרבה בר מרי כתיב כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך כי אני ה' רופאך וכי מאחר שלא שם רפואה למה אמר ליה הכי אמר ר' יוחנן מקרא זה מעצמו נדרש שנאמר ויאמר רבה בר בר חנה כשחלה ר' אליעזר נכנסו תלמידיו לבקרו אמר להן חמה עוה יש בעולם התחילו הן בוכין ורבי עקיבא מושחן אמרו לו למה אתה מושחן אמר להן וכי מפני מה אתם בוכים אמרו לו אפשר ספר תורה שרוי בצער ולא נבכה אמר להן אך אני מושחן כל זמן שאני רואה רבי שאני יינו מחמין ואין פשתנו לוקה ואין שמנו מבאיש ואין רובשנו מוכישי שמה חס ושולם קיבל רבי עולמו ועכשיו רואה רבי בצער אני שמח אמר לו עקיבא כלום חיסרתי מן התורה כולה אמר לו לימדתנו רבינו כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא ת"ר כשחלה ר' אליעזר נכנסו ארבעה זקנים לבקרו ר' טרפון ור' יהושע ור' אלעזר בן עזריה ור' עקיבא נענה ר' טרפון ואמר טוב אתה לישראל מטיפה של גשמים שטיפה של גשמים בעולם הזה ורבי בעולם הזה ובעולם הבא נענה ר' יהושע ואמר טוב אתה לישראל יותר מגלגל חמה שגלגל חמה בעולם הזה ורבי בעולם הזה ובעולם הבא נענה רבי אלעזר בן עזריה ואמר טוב אתה לישראל יותר מאב ואם שאב ואם בעולם הזה ורבי בעולם הזה ובעולם הבא נענה רבי עקיבא ואמר חביבין יסורין אמר להם סמוכני ואשמעה דברי עקיבא תלמידי שאמר חביבין יסורין אמר לו מנין לך אמר מקרא אני דורש יבן שתיים עשרה שנה מנשה במלכו וחמשים וחמש שנה מלך בירושלם [וגו'] ויעש הרע בעיני ה' וכתוב

לא אמרה אלא משום סכנה כי הא דרב יצחק בר יוסף דאיבלע בארזא ואתעביד ליה ניסא פקע ארזא ופלטיה ת"ר סכין וממשמשין בבני מעיים בשבת רבי יוחנן אמר סך וממשמש בבת אחת תנו רבנן שרי שמן ושרי ביצים מותרין לשאול בהן [ב] אלא מפני שמכובין לוחשין על שמן שבבלי ואין לוחשין על שמן שביד לפיכך סכין משמן שביד ואין סכין משמן שבבלי רבי יצחק בר שמואל בר מרתא אקלע לההוא אושפיזא אייתי ליה מישחא במנא שף נפקן ליה ציחאי באפיה נפק לשוק חזיתיה ההיא איתתא אמרה זיקא דחמת קא חזינא הכא עבדא ליה מלאת ואיתסי אמר ליה ר' אבא לרבה בר מרי כתיב כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך כי אני ה' רופאך וכי מאחר שלא שם רפואה למה אמר ליה הכי אמר ר' יוחנן מקרא זה מעצמו נדרש שנאמר ויאמר רבה בר בר חנה כשחלה ר' אליעזר נכנסו תלמידיו לבקרו אמר להן חמה עוה יש בעולם התחילו הן בוכין ורבי עקיבא מושחן אמרו לו למה אתה מושחן אמר להן וכי מפני מה אתם בוכים אמרו לו אפשר ספר תורה שרוי בצער ולא נבכה אמר להן אך אני מושחן כל זמן שאני רואה רבי שאני יינו מחמין ואין פשתנו לוקה ואין שמנו מבאיש ואין רובשנו מוכישי שמה חס ושולם קיבל רבי עולמו ועכשיו רואה רבי בצער אני שמח אמר לו עקיבא כלום חיסרתי מן התורה כולה אמר לו לימדתנו רבינו כי אדם אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא ת"ר כשחלה ר' אליעזר נכנסו ארבעה זקנים לבקרו ר' טרפון ור' יהושע ור' אלעזר בן עזריה ור' עקיבא נענה ר' טרפון ואמר טוב אתה לישראל מטיפה של גשמים שטיפה של גשמים בעולם הזה ורבי בעולם הזה ובעולם הבא נענה ר' יהושע ואמר טוב אתה לישראל יותר מגלגל חמה שגלגל חמה בעולם הזה ורבי בעולם הזה ובעולם הבא נענה רבי אלעזר בן עזריה ואמר טוב אתה לישראל יותר מאב ואם שאב ואם בעולם הזה ורבי בעולם הזה ובעולם הבא נענה רבי עקיבא ואמר חביבין יסורין אמר להם סמוכני ואשמעה דברי עקיבא תלמידי שאמר חביבין יסורין אמר לו מנין לך אמר מקרא אני דורש יבן שתיים עשרה שנה מנשה במלכו וחמשים וחמש שנה מלך בירושלם [וגו'] ויעש הרע בעיני ה' וכתוב